

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΗΠΕΡΑΚΙ
Ἑπ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ
ΚΙΝΕΖΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

**ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ
ΚΙΝΕΣΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ**

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΠΗΠΕΡΑΚΙ
Ἐπ. Καθηγητοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν

ΣΥΝΑΞΑΡΙΟΝ
ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ
ΚΙΝΕΖΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ

Β' ΕΚΔΟΣΗ

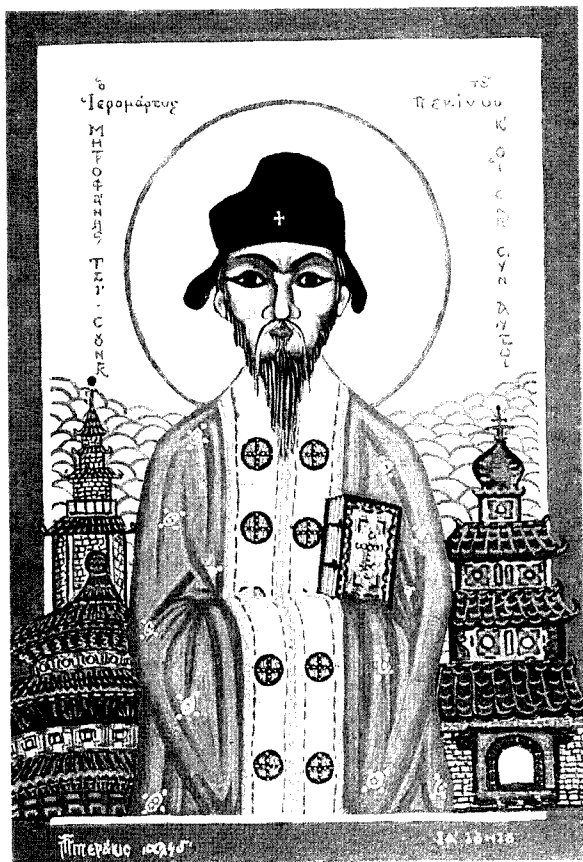
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ

**Οι ύμνοι συνετέθησαν από την
Μαντώ Καβάγια - Πιπεράκη**

© Ἀποστολική Διακονία
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος
Ἰασιῶν 1, 115 21 Ἀθήνα
τηλ. 7228 008, fax 7238 149
Ἐκδοση Α' 1997
Ἐκδοση Β' 1999

Κ.Α. 99.10.063

ISBN 960-315-324-9

Ο άγιος Μητροφάνης Τσί-Σούνγκ, στο ορθόδοξο παρεκκλήσιο του Χόνγκ-Κόγκ.

Ἄφιερουται
εἰς τὴν Α. Σ. τὸν πρῶτον Μητροπολίτην
Χόνγκ - Κόνγκ καὶ πάσης Κίνας
κ. ΝΙΚΗΤΑΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Θρησκευτική ιστορία τῆς Κίνας

Ὁ κινεζικός λαός, ἀπό τὰ βάθη τῆς ιστορίας, ἐμφανίζει βαθιά θρησκευτικότητα καί ἔντονες μεταφυσικές ἀναζητήσεις πού τόν ξεχωρίζουν ἀνάμεσα σ' ὄλους τοὺς λαούς τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ θρησκευτική ιστορία τῆς Κίνας μπορεῖ νά χωρισθεῖ σέ τρεῖς κύριες περιόδους.

Ἀπό τόν ΙΓ' π.Χ. αἰώνα σὶς ἀχανεῖς σινικῆς ἐκτάσεις κυριαρχεῖ ὁ **Κομφουκιανισμός** μέ ἀντιλήψεις περὶ ἑνός θεοῦ κυρίαρχου, μεγίστου μέ ποικίλες παραλλαγές κατὰ τὰ διάφορα χρονικά διαστήματα.

Τό δεύτερο θρησκευτικό ρεῦμα πού ἐπικρατεῖ περὶ τὰ τέλη τοῦ Γ' αἰώνα π.Χ. εἶναι ὁ **Ταοϊσμός** πού ἰδρύθηκε ἀπὸ τόν Λάο-Τσέ ὁποῖος ἔζησε κατὰ τοὺς ΣΤ'-Ε' αἰώνα π.Χ. Ὁ Ταοϊσμός ἄρχισε νά παρακμάζει μέ τὴν ἐμφάνιση τοῦ τρίτου μεγάλου θρησκευτικοῦ ρεύματος, τόν **Βουδισμό** ἢ Φου-Τσάο πού εἰσάγεται στὴν Κίνα ἐπὶ αὐτοκράτορος Μίνγκ τοῦ Α' αἰώνα μ.Χ., μετὰ ἀπὸ ὄραμα τοῦ ἀνακτος. Διαδίδεται ἀπὸ τοὺς ἱεραποστόλους Κασυάπα Ματόγκα καί Γκομπχαράνα. Ἡ μεγάλη ἀκμὴ τοῦ Βουδισμοῦ σημειώνεται τόν Ι'

καί ΙΒ' μ.Χ. αιώνα μέ τήν κατάκτηση ὄχι μόνο λαϊκῶν μαζῶν ἀλλά καί μορφωμένων Κινέζων. Κλάδος τοῦ Βουδισμού εἶναι ὁ **ἀμυδισμός**, ὁ ὁποῖος μέ τίς πρακτικές του (προσευχή καί θεωρία) ἐμφανίζει στοιχεῖα οὐσιώδη πού τόν πλησιάζουν πρός τόν ἐπερχόμενο Χριστιανισμό.

Αὐτές οἱ τρεῖς βασικές κινέζικες θρησκείες, ὅπως φαίνεται, δέν χωρίζουν τούς Κινέζους μεταξύ τους, ὅπως τούς ὀπαδοῦς ἄλλων θρησκειῶν, διότι στήν Κίνα συμβαίνει νά πρεσβεύουν συγχρόνως δύο ἢ τρεῖς ἀπό τίς θρησκείες πού ἀναφέραμε.

Στήν Κίνα ὁμως ἐμφανίστηκε, ἰδίως μετά τόν ΙΒ' αἰώνα, καί τό Ἰσλάμ, ἐνῶ βεβαιώνεται καί ἡ παρουσία Ἑβραίων μετά τό ἔτος 1000 μ.Χ.

Ἄ Χριστιανισμός στήν Κίνα

Κατά μία προφορική παράδοση, ὁ Χριστιανισμός ἔφθασε στήν Κίνα μέ τόν ἀπόστολο Θωμᾶ. Ὅμως ἡ ὑπόθεση αὐτή δέν ἔχει τεκμηριωθεῖ ἐπιστημονικά.

Πρώτη φορά ἡ πίστις τοῦ Χριστοῦ ἔφθασε πραγματικά στή χώρα τῶν Σινῶν μέ Πέρσες νεστοριανούς ἱεραποστόλους κατά τό 635, ὅπως ἀναφέρει ἐπιγραφή πού χαράχτηκε σέ δύο γλῶσσες, κινεζικά καί συριακά, καί πού βρέθηκε στήν πρωτεύουσα τοῦ Μέσου βασι-

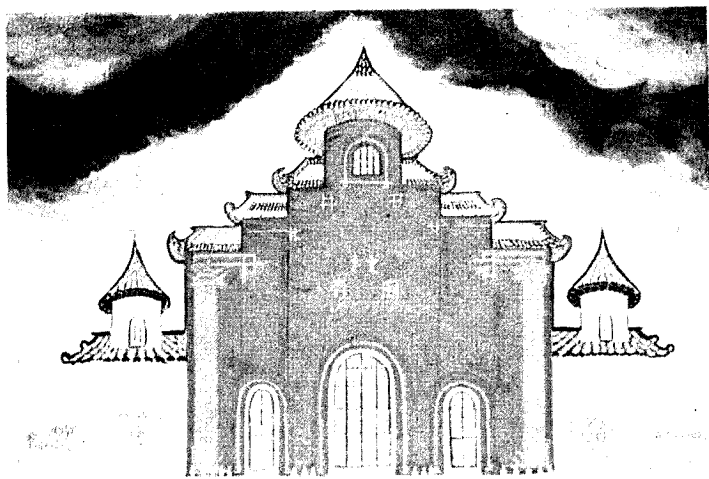

λείου Τσαγκάν, τό σημερινό Ξιάν. Οί χριστιανοί αὐτοί διατηρήθηκαν στήν Κίνα μέχρι καί τόν ΙΓ' αἰώνα. Τούς νεστοριανούς ἀκολούθησε ἱεραποστολή ἀπό τήν παλική ἐκκλησία τόν ΙΔ' αἰώνα, μέ αἰσθητά ἀποτελέσματα μετά ἀπό δύο αἰῶνες.

Ἡ Ὁρθοδοξία στήν Κίνα

Ἡ διείσδυση τῆς Ὁρθοδοξίας στήν Κίνα ἄρχισε μέ κάποιον τυχαῖο γεγονός. Τόν ΙΖ' καί ΙΗ' αἰώνα ἡ ρωσική κυριαρχία εἶχε ἐπεκταθεῖ, διά τῆς Σιβηρίας, μέχρι τίς ἀκτές τῆς Ἀνατολικῆς Ἀσίας.

Τήν ἴδια ἐποχή βασίλευσε στή χώρα ἕνας ἀπό τούς σπουδαιότερους ἡγεμόνες τῆς Μαντζουριανῆς Δυναστείας ὁ Κ'ανγκ-Χί (1669-1723) πού προσπάθησε νά ἀνακόψει τή ρωσική ἐπέκταση. Ὄταν τό 1667 ὁ Ταγκουσινός πρίγκηπας Χάν-Τιμούρ μέ 14 συγγενεῖς του δραπέτευσε ἀπό τήν ὑπηρεσία τοῦ αὐτοκράτορα καί πέρασε στή ρωσική ἐπικράτεια, βαπτίστηκε αὐτός καί οἱ συγγενεῖς, ἐξοργίζοντας πολύ τόν Κ'ανγκ-Χί. Τό 1685 ὁ κινεζικός στρατός ἔφθασε στόν ποταμό Ἀμούρ τῆς Σιβηρίας γιά νά τιμωρήσει τούς κοζάκους, καταλαμβάνοντας τό κυριότερο ὄχυρό τους, τό Ἄλμπασίν, καί συλλαμβάνοντας πολλούς αἰχμαλώτους. Σαράντα πέντε ἀπ' αὐτούς, ὀρθόδοξοι φυσικά, δήλωσαν ὅτι εἶναι ἔτοιμοι νά

Χριστιανικός ναός στην Κίνα.

τεθούν υπό τίς διαταγές του Κινέζου μονάρχη, ὅπως καί ἔγινε. Οἱ ὀρθόδοξοι του Ἄλμπασίν ἐγκαταστάθηκαν στό βορειο-ανατολικό τμήμα του Πεκίνου, ἔγιναν εὐνοούμενοι του Κ'ανγκ-Χί καί μετέτρεψαν ἓνα βουδιστικό ναό σέ ὀρθόδοξη ἐκκλησία του Ἁγίου Νικολάου, ἔχοντας γιά ἱερέα τόν π. Μάξιμο Λεοντίεφ μέχρι τό 1712, ἀποτελώντας ἔτσι τόν πρῶτο ὀρθόδοξο κινεζικό πυρήνα. Ἀργότερα ὁ μητροπολίτης του Τομπόλοκ ἔστειλε ἐνισχύσεις ἐν τῷ προσώπῳ του ἱερέως Γρηγορίου Ναβίνσκι καί του διακόνου Λαυρεντίου Ἰβανώφ.

Οἱ Ρῶσοι αἰχμάλωτοι, μέ τό νά ἐνσωματωθούν στήν κινεζική αὐλή, νυμφεύθηκαν Κινέζες εὐγενεῖς καί ἄρχισαν νά διεισδύουν στίς τάξεις τῶν ἀριστοκρατῶν, ὅπου σημειώθηκαν καί ἀρκετές προσχωρήσεις στήν Ὀρθοδοξία. Ὁ Κ'ανγκ-Χί ἔδειξε εὐνοια πρὸς τοὺς χριστιανούς πού κέρδιζαν ὀλοένα ἔδαφος καί πρὸς στιγμήν νομίστηκε ὅτι θά ἀποτελοῦσε τόν ἅγιο Κωνσταντῖνο τῆς Ἄνω Ἀνατολῆς. Ὅμως οἱ ἐλπίδες διαψεύσθηκαν, ὅταν ὁ αὐτοκράτορας ἀνεκάλυψε τόν ἀληθινό ρόλο τῶν παλικῶν ἱεραποστολῶν καί κατάλαβε, ὅτι οἱ δυτικοί τουλάχιστον ἱεραπόστολοι, ὑπήκουαν στίς ἐντολές τῶν εὐρωπαϊῶν ἡγετῶν. Ἐτσι, μιά καινούργια ρωσική ἱεραποστολή μέ ἐπίσκοπο ἐπικεφαλῆς ἔφθασε μόνον

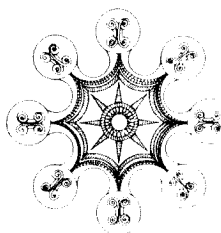
μέχρι τὰ σύνορα, ἐνῶ ὁ Κ'ανγκ-Χί καί περισσότερο ὁ διάδοχός του Γιουνγκ-Τσένγκ, κήρυξαν διωγμό ἐναντίον τῶν χριστιανῶν πού κράτησε 120 χρόνια.

Κατά τήν περίοδο αὐτή, οἱ ὀρθόδοξοι ἔτυχαν βέβαια πιά εὐνοϊκῆς, σέ σχέση μέ τούς δυτικούς, μεταχείρισης καί μπόρεσαν νά ἀναπτύξουν μιὰ μικρή δράση, μέ βάση πάντα τόν πρῶτο πυρήνα τῶν Ἀλμπασινῶν, πού εἶχαν ἀφομοιωθεῖ καί στόν ὁποῖο εἶχαν προστεθεῖ ἀρκετοί Κινέζοι καί Μαντζουριανοί ὀρθόδοξοι. Οἱ διωγμοί ἐναντίον τῶν δυτικῶν χριστιανῶν ἱεραποστόλων δέν ἐπεκτάθηκαν ποτέ μέχρι τούς ὀρθοδόξους. Ἡ ἐν γένει διαγωγή τῶν ὀρθοδόξων ἀλλά καί ὁ τρόπος καί οἱ σχέσεις τους μέ τούς Κινέζους, τούς ἐπέτρεπε νά ἐπιδρῶν καί νά ὀδηγοῦν μέ πολλή διάκριση ἀρκετούς ἐπισήμους στήν Ὁρθοδοξία.

Τό 1860, μετά ἀπό 150 ἔτη δράσης, ἡ ὀρθόδοξη κοινότητα ἀριθμοῦσε μόνο 200 ψυχές ἂν καί εἶχαν ἐργαστεῖ περίπου 150 ἱεραπόστολοι. Ἡ ὀρθή θεμελίωση τῆς ἱεραποστολῆς ἐπιτεύχθηκε ὅταν αὐτή διαχωρίστηκε ἀπό τήν ρωσική πολιτική καί ὑπάχθηκε ἀπευθείας στήν Ἱερά Σύνοδο, δηλαδή τό 1864. Μέ τίς νέες ἀρχές, πού ἀποτελοῦν πράγματι πρότυπο γιά κάθε ἱεραποστολή, ἡ ὀρθόδοξη κινεζική ἐκκλησία ἔφθασε σέ μεγάλη ἀκμή, ἀπέκτησε Κινέζο ἱερέα, τόν μετέπειτα ἅγιο Μη-

τροφάν Τσι-σούνγκ, κτίστηκαν πολλοί ὀρθόδοξοι ναοί, τελοῦνταν λειτουργίες πλὴν τοῦ Πεκίνου καὶ σ' ἄλλες πόλεις τῆς Κίνας καὶ τῆς Μαντζουρίας καὶ ἀπέκτησε τὴν μεγαλύτερη λάμψη τῆς ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἱεραποστόλου Ἰννοκεντίου Φιγκουρόφσκυ ἀπὸ τὸ 1897 ἕως τὸ 1900-1901 ὅποτε ἐπῆλθε ἡ μεγάλη δοκιμασία ἀλλὰ καὶ ὁ μαρτυρικός θρίαμβος τῆς ὀρθόδοξης κινεζικῆς ἐκκλησίας.

Τότε ξέσπασε ἡ ἐπανάσταση τῶν Μπόξερ, τῶν συντηρητικῶν Κινέζων, πού ἦταν ἀντίθετοι στοὺς νεωτερισμοὺς καὶ στὶς μεταρρυθμίσεις, σύμφωνα μὲ τὰ ξενόφερτα δυτικά πρότυπα.

ΣΥΝΑΞΑΡΙ Ἡ ΜΑΡΤΥΡΙΟ

Ὁ διωγμός τοῦ 1900 καί ἡ ἄθληση τῶν Κινέζων μαρτύρων

Βρισκόμαστε στήν πρωτεύουσα τῆς Κίνας, τό Πεκίνο, στή δύση τοῦ δέκατου ἔνατου αἰώνα. Ἀνάμεσα στήν τάση γιά ἐκσυγχρονισμό καί μεταρρυθμίσεις καί τήν ξενοφοβία τῶν μανδαρίνων καί τῶν ἄλλων ἀριστοκρατῶν, ἡ χήρα αὐτοκράτειρα μέ τούς συντηρητικούς καί τούς ὀπαδούς τῶν πατροπαράδοτων πολεμικῶν τεχνῶν, ἐπενέβησαν βίαια καί ματαίωσαν τά σχέδια τῶν νεωτεριστῶν. Τό κίνημα τῶν Μπόξερ, ὅπως ὀνομάστηκε ἀπό τούς ξένους, ἔπνιξε στό αἷμα κάθε ἀντίδραση καί ἐπεζήτησε τήν ἔξωση ὅλων τῶν ξένων πού ζοῦσαν στή χώρα, στούς ὁποίους κατά τή γνώμη τους ὀφείλονταν κάθε κακό πού συνέβη σ' αὐτήν.

Οἱ χριστιανοί ἔχουν τήν πρώτη καί κύρια θέση στό διωγμό πού ἐπέβαλαν οἱ Μπόξερ· οἱ ὁποῖοι παίρνοντας μέρος σέ εἰδικές τελετές πίστευαν πώς γίνονταν ἄθρωτοι στίς βολές τῶν ξένων, χρησιμοποιώντας τίς μεθόδους τῶν πανάρχαιων κινεζικῶν πολεμικῶν τεχνῶν. Τό 1899 σκοτώθηκε ὁ πρῶτος Ἄγγλος ἱεραπόστολος. Τό 1900 ἡ ἀπόπειρα τῶν ξένων νά φέρουν περισσότερα στρατεύματα

射猪斬羊圖

«Τοξεύοντας τόν χοῖρο καί ἀποκεφαλίζοντας τό πρόβατο». Λεπτομέρεια λαϊκῆς ξυλογραφίας τῆς 10ετίας τοῦ 1890, πού ἀποδίδει τήν ἔνταση τῶν ἀντιδυτικῶν αἰσθημάτων τῶν Κινέζων. Ὁ χοῖρος ἀντιπροσωπεύει τόν Χριστό, τό πρόβατο τοὺς χριστιανούς.

στό Πεκίνο, επιδεινώσε τήν κατάσταση. Στίς 10 Ἰουνίου κολλήθησαν προκηρύξεις στούς τοίχους τοῦ Πεκίνου, καλώντας τούς Κινέζους νά ἐξολοθρεύσουν ὅλους τούς χριστιανούς καί ἀπειλώντας μέ φοβερά μαρτύρια ὄσους θά προσπαθοῦσαν νά κρυφτοῦν.

Ἡ 11η Ἰουνίου τοῦ 1900 ἔγινε ἡ ἡμέρα τῆς δόξας γιά τήν χώρα τῆς Κίνας, πού πρόσφερε κι αὐτή τήν μερίδα τῶν μαρτύρων τῆς στήν πορφυρή ἀλουργίδα τῆς θριαμβεύουσας Ἐκκλησίας.

Ἡ πομπή τῶν δημίων ξεκίνησε μεγαλοπρεπῶς μέ ἀναμμένους δαυλοῦς, ὑψώνοντας στά χέρια τά εἶδωλα τῶν πατροπαράδοτων θεῶν τῆς σινικῆς φυλῆς καί κρατώντας θυμιατήρια γιά νά τούς θυμιάσουν οἱ χριστιανοί, ἀρνούμενοι τήν «ξενόφερτη» πίστη τους. Ἡ πίεση ἦταν ἀφόρτητη, τά μαρτύρια φρικτά. Ὁ φόβος μέγας. Οἱ ὀρθόδοξοι χριστιανοί πολιορκοῦνταν μέσα στά σπίτια τους καί μέ ἀπειλές καί βιαιότητες ἐξαναγκάζονταν νά θυμιάσουν τούς ψεύτικους θεούς καί νά ἀρνηθοῦν τόν Χριστό.

Ὅπως σέ ὅλους τούς διωγμούς, πολλοί δυστυχῶς κάμπτονταν, καί ἔκαιγαν θυμίαμα γιά νά σώσουν τή ζωή τους, ἐνῶ ἄλλοι πῶ δυνατοί στήν πίστη, ὁμολογοῦσαν θαρραλέα τόν Χριστό. Αὐτούς τούς τελευταίους, ἀφοῦ τούς συνελάμβαναν, τούς ὀδηγοῦσαν ἔξω ἀπ'

τήν πόλη, στούς ειδωλολατρικούς ναούς τῶν Μπόξερ, ὅπου μετά ἀπό ἀπερίγραπτα βασιανιστήρια, ὅπως τό ἄνοιγμα τῆς κοιλιᾶς καί τό σκόρπισμα τῶν σπλάχνων, τελικά τούς ἀποκεφάλιζαν ἢ τούς ἔκαιγαν. Τά σπίτια τῶν μαρτύρων εἶχαν βέβαια τήν ἴδια τύχη μέ τούς ιδιοκτῆτες τους, ὅπως καί οἱ ναοί καί τά ὀρθόδοξα ἰδρύματα: παραδίνονταν στίς φλόγες. Ὅλοι οἱ ναοί, πλὴν τοῦ ἐν Χανκώφ, πυρπολήθηκαν καί μεταβλήθηκαν σέ στάχτη μαζί μέ τήν πολύτιμη ρωσοκινεζική βιβλιοθήκη καί τό τυπογραφεῖο μέ τά 30.000 ξυλόγλυπτα κινέζικα γράμματα. Οἱ Ρῶσοι ἱεραπόστολοι πρόλαβαν νά καταφύγουν στό Τσιν-Τσιν καί μετά στή Σαγκάη. Τό ἔργο τοῦ φλογεροῦ ἱεραποστόλου Ἰννοκεντίου Φιγκουρόφσκυ καταστράφηκε ὀλοκληρωτικά. Ἀπό τούς 700 Κινέζους ὀρθόδοξους, οἱ 300 μαρτύρησαν γιά τήν πίστη τους. Συγκριτικά μέ τήν ἀριθμητικὴ τους δύναμη, ἡ κινεζικὴ ὀρθόδοξη Ἐκκλησία πρόσφερε περισσότερους μάρτυρες ἀπ' ὅλες τίς ἄλλες.

* * *

Ἀλλά ἄς περιγράψουμε λέπτομερῶς τό μαρτύριο τοῦ πρώτου Κινέζου ἱερομάρτυρα καί τῶν σὺν αὐτῷ, τοῦ ἁγίου Μητροφάνους Τσι-Σούνγκ. Ὁ ἅγιος **Μητροφάνης** ἦταν ὁ πρῶτος Κινέζος ὀρθόδοξος ἱερέας καί εἶχε χειροτονηθεῖ ἀπό τόν ἅγιο Νικόλαο τῆς Ἰα-

πωνίας. Ὑπηρετοῦσε τὴν Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή 15 ὀλόκληρα χρόνια. Καθόταν στή μέση τῶν ἐρειπίων τῆς καμμένης Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς πλαισιωμένος ἀπὸ ἄνδρες καὶ γυναικόπαιδα τοῦ ποιμνίου του, πού εἶχαν μαζευτεῖ γύρω ἀπὸ τὸν πνευματικό τους πατέρα, σάν ἄρχισαν νά τὸν χτυποῦν βάνουσα μέ γροθιές στό στήθος. Ἐσφαξαν μπροστά στά μάτια του τὴν πρεσβυτέρα του Τατιανή καὶ τὸν 23χρονο γιό του Ἡσαΐα, ἐνῶ ἔκοψαν τὴ μύτη, τὰ αὐτιά καὶ τὰ δάκτυλα τῶν ποδιῶν του μικρότερου γιοῦ του Ἰωάννη. Ὁ παιδομάρτυρας ὄχι μόνο δέν δυσανασχετοῦσε, ἀλλὰ ὡς ἐκ θαύματος δέν ἔνιωθε κανένα πόνο καὶ ἀπαντοῦσε σὺς προκλήσεις τῶν δημίων του πού τὸν ἀποκαλοῦσαν «παιδί τῶν δαιμόνων»: «Εἶμαι χριστιανός ὀρθόδοξος καὶ πιστεύω στό Χριστό κι ὄχι στοὺς δαίμονες».

Ἀφοῦ ἐκτέλεσαν τὸν πατέρα Μητροφάνη, ἡ νύφη του Μαρία, μνηστή τοῦ μάρτυρα πιά Ἡσαΐα, 19 ἐτῶν, ἔφθασε στό πρεσβυτέριο ἐπιθυμώντας νά πεθάνει μέ τὴν οἰκογένεια τοῦ μνηστήρα της. Ὅταν οἱ Μπόξερ κύκλωσαν τό σπίτι, ἡ Μαρία, ἀφοῦ βοήθησε πολλοὺς χριστιανούς νά πηδήσουν τὸν τοῖχο τῆς αὐλῆς καὶ νά σωθοῦν, στάθηκε μέ θάρρος κατέναντι τῶν δημίων της καὶ τοὺς κατηγοροῦσε γιὰ τὴν ἄδικη δολοφονία τόσων ψυχῶν, χωρὶς νά ἔχει ἀποδειχθεῖ ἢ ἐνοχὴ τους ἀπὸ κανένα δικα-

στήριο. Οί δήμοι τῆς τρύπησαν τά πόδια καί τῆς καταπλήγωσαν τά χέρια, προτρέποντάς την νά φύγει καί νά σωθεῖ. Ἡ γενναία ὁμως Μαρία τούς ἀπάντησε θαρραλέα: «Γεννήθηκα ἐδῶ, κοντά στό ναό τῆς Παναγίας Θεοτόκου, ἐδῶ καί θά πεθάνω». Τότε οἱ Μπόξερ τήν ἀποτελείωσαν.

Μεταξυ τῶν μαρτύρων τῆς Ὁρθοδόξου πίστεως, συγκαταλέγονται καί πολλοί ἀπόγονοι τῶν κατοίκων τοῦ Ἀλμπασίν τῆς Ρωσίας πού εἶχαν πρῶτοι φέρει τό φῶς τῆς Ὁρθοδοξίας στό Πεκίνο στά 1685 καί οἱ ὁποῖοι εἶχαν πιά ἀφομοιωθεῖ μέ τούς Κινέζους. Ἀπό αὐτούς συγκρατοῦνται τά ὀνόματα τῶν: Κλήμεντος Κουϊ-Κίν, Ματθαίου Χάι-Τσουάν, τοῦ ἀδελφοῦ του Βίτ καί τῆς Ἄννας Τσουί. Οἱ ἄλλοι πολλοί καί ἀνώνυμοι γιά μᾶς, εἶναι ἐπώνυμοι γιά τόν ἀγωνοθέτη Χριστό πού τούς στεφάνωσε μέ ἄφθαρτο στεφάνι.

* * *

Ἀπό τούς περίπου χίλιους τῆς ἐνορίας τοῦ Πεκίνου οἱ τριακόσιοι χάθηκαν στά αἱματηρά γεγονότα τῆς 11 Ἰουνίου 1900, ἐκ τῶν ὁποίων 222 ἔλαβαν τό στέφανο τοῦ μαρτυρίου καί ἀποτέλεσαν τήν ἐνδοξη μαρτυρική ἀρχή τοῦ 20οῦ αἰῶνα, αἰῶνα θριάμβου τῆς Ἐκκλησίας, ὅσο καί οἱ τρεῖς πρῶτοι χριστιανικοί αἰῶνες, ἀφοῦ πορφυρώθηκε σίς ἐπόμε-

νες δεκαετίες από ποταμό αίματος πού πότισε τήν άχανή ρωσική αυτοκρατορία. Μά ή μικρή τρεμολάμπουσα άκόμη και σήμερα Ἐκκλησία τής κίτρινης φυλῆς καυχάται κι αὐτή γιά τούς μάρτυρές της, διαλαλώντας στήν οίκουμένη ὅτι ή Ὁρθοδοξία πάνω από σύνορα, ἔθνη και λαούς, χρώματα και γλώσσες, εἶναι ή Ἐκκλησία παντός ἔθνους και λαοῦ και γλώσσας, ή ὁποία ἐνώπιον τοῦ Θρόνου και ἐνώπιον τοῦ Ἀρνίου, μέ τίς λευκές στολές και τούς φοίνικες στά χέρια, κράζει φωνῆ μεγάλη τῷ Θεῷ, Ἀλληλουῖα.

Ἐπολυτίκον. Ἦχος α'. Χορός ἀγγελικός.

Χριστῷ ἱερουργῶν, ἱερεὺς ὢν τῆς δόξης,
θυσίαν λογικήν και τό ἄμωμον θύμα,
ἀθλήσεως στάδιον, σεαυτόν προσενήνοχας
σύν ποιμνίῳ σου, πάτερ Τσί-Σούνγκ ἐν Πεκίνω,
ὄθεν πρέσβευε, ὑπέρ τῶν πίστει ὑμνούντων
τήν πάντιμον μνήμην σου

Ἐπολυτίκον. Ἦχος β'

Και τρόπων μέτοχος και θρόνων διάδοχος,
τῶν Ἀποστόλων γενόμενος
τήν πράξιν εὔρες θεόπνευστε,
εἰς θεωρίας ἐπίβασιν
δι' ὃ πίστει ἐνήθλησας ἐν Πεκίνω,

μέχρις αἵματος, ἱερομάρτυς Τσί-Σούνγκ.
Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ,
σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Μεγαλυνάριον Ἀγ. Μητροφάνους. Ἦχος γ΄
Χαίροις τοῦ Πεκίνου ἱερουργός
σύν τῷ σῶ ποιμνίῳ
μαρτυρήσας πανευκλεῶς,
δυσσεβοῦς τυράννου,
τὰς μηχανάς συνθλίψας,
δυνάμει τοῦ Κυρίου,
πάτερ Μητρόφανε.

Μεγαλυνάριον. Ἦχος γ΄
Μητρόφανε πλάνην τὴν δυσσεβή
ὡς τῆς εὐσεβείας θεορρήμων ἱερουργός,
ἤσχυνας τοῖς ἄθλοις,
σύν σῶ ποιμνίῳ πάτερ,
τοῦ σκότους τὸν προστάτην
μαρτύρων καύχημα.

Μεγαλυνάριον Κινέζων μαρτύρων. Ἦχος γ΄
Χαίρετε Πεκίνου γόνοι ἑσθλοί,
μάρτυρες Κυρίου, Μητροφάνης ὁ ἱερεὺς,
σύν πιστῷ ποιμνίῳ, ἀθλήσαντες γενναίως,
Κινέζων ἐκκλησίας
στέφος κοσμήσαντες.

Βοηθήματα

1. «Θρησκευτική και Ἠθική Ἐγκυκλοπαιδεία»
2. «Synaxaire Orthodoxe», Τόμος IV, έκδ. «Περιβόλι τῆς Παναγίας».
3. Ἐφημερίς «Καθημερινή».

Τις εἰκόνες καί τόν πίνακα φιλοτέχνησε ὁ συγγραφεύς. Τοὺς ὕμνους ἔγραψε ἡ Μαντώ Καβάγια - Πιπεράκι καί ἐμελοποίησε ὁ Γεώργιος Ἀγγελινάρας.